

Pospíšil, Ivo

Slovakistika v české slavistice

In: *Slovakistika v české slavistice*. Pospíšil, Ivo (editor); Zelenka, Miloš (editor). 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999, pp. 3-4

ISBN 80-210-2059-8

Stable URL (handle):

<https://hdl.handle.net/11222.digilib/133247>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Slovakistika v české slavistice

Předkládáme našim slavistům obecně a slovakistům zvláště texty, které mají primárně studijní zaměření: proto jsou určeny především studentům slovakistiky, českým i slovenským. Loňské texty vydané pod názvem *Brněnská slovakistika a česko-slovenské vztahy* (editor Ivo Pospíšil, Brno 1998) vznikaly jako první informace u příležitosti založení samostatného pětiletého magisterského oboru slovakistika na Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. V některých studiích se zkoumaly tradice brněnské slovakistiky v kontextu české slovakistiky a slavistiky tak, aby byli právě přicházející studenti i širší odborná veřejnost informováni o tom, že nový plnohodnotný obor nevzniká na prázdném místě: o to se zasloužily generace brněnských bohemistů a slavistů. Jestliže první svazek byl orientován na mapování základního oborového terénu, nyní — v situaci, kdy v Brně na Ústavu slavistiky FF MU studuje již druhý slovakistický ročník, — je nezbytné formulovat otázky širě a jinak: čeští slovakisté stojí nyní před dilematem, které je dilematem snad jen zdánlivým. Bohemistika — stejně jako ve svých zemích polonistika, ukrajinistika, rusistika nebo sama slovakistika — existuje institucionálně jako samostatná nebo silně autonomní složka slavistiky. Je tedy slovakistika v Českých zemích součástí této „cizí“ slavistiky, nebo je to volně připojená disciplína bohemistiky? Jazyková, kulturní, teritoriální a dlouhá léta administrativně politická blízkost obou jazyků a kultur vedla k pojetí slovenštiny v českém prostředí jako „menšího bratra“. I když tuto protektorskou úlohu nelze přirozeně přijmout, nebylo by rozumné vzdávat se toho, co může českému slovakistovi pomoci proniknout do nitra slovenštiny a slovenské literatury a kultury, tedy oné desetiletí pěstované vzájemnosti, blízkosti, byť právě ona — v závislosti na řadě dalších faktorů — vyvolávala konflikty. Slovenský jazyk a slovenská literatura jsou tedy v českém prostředí zjevně součástí slavistiky jako cizí slovanský jazyk a cizí slovanská literatura, současně je to však jazyk a literatura, které jsou Čechům nejbližší — budou mít tedy v rámci české slavistiky takřkajíc „nadstandardní“ postavení. Z toho důvodu se slovakistika studuje sice jako filologická slavistická disciplína, ale s důrazem na areálový princip, tedy na studium všeho, co s teritoriem souvisí: jazyk a literatura

jsou cílem samy o sobě, ale představují také bránu k poznání slovenské politiky, ekonomiky, právního a politického systému, slovenské kultury, umění a vědy. Jestliže se český slovakista nového typu má stát expertem na Slovensko v jeho filologické i společenské šíři, je nezbytné, aby součástí těchto textů přítomných i budoucích byl také širší slovakistický záběh, který by však důsledně vycházel z filologické báze.

Podle příznivého ohlasu, kterého se prvnímu svazku textů dostalo od české i slovenské odborné veřejnosti, lze předpokládat, že by se vydávání takových textů mohlo stát brněnskou tradicí a také skromným příspěvkem brněnské slovakistiky a slavistiky, Ústavu slavistiky na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity slovakistice a slavistice vůbec.

Tento svazek vychází za spolupráce Literárněvědného oddělení Slovanského ústavu Akademie věd České republiky v Praze.

Prof. PhDr. Ivo Pospíšil, DrSc.
vedoucí Ústavu slavistiky FF MU,
předseda Českého komitétu slavistů
koeditor